

deres Nytte, have viist, at de i flere Henseender ere gavnlige for det Offentlige, ogsaa for Communerne i den Retning, som er bleven omhandlet, nemlig hvad Forsørgelsesforpligtelsen angaaer, og jeg maa tillige være af den Mening, at disse Bøger i mange Tilfælde virkelig have været til Gavn baade for Huusbonden og for Lyndet. Man kan gjerne indrømme, at ikke alle de Studsmaal, som findes i Bøgerne, ere aldeles fuldstændige og paalidelige; men jeg troer dog ikke, at man kan gaae ud fra den Forudsætning, at de fleste af disse Studsmaal skulde være upaalidelige og usyldestgjørende. Jeg antager, at den, som sætter et Lyende, som han ikke tidligere har kjendt, dog ikke tager lidet Hensyn til de Vidnesbyrd, der findes i Bogen; finder han sig ikke tilfreds dermed, saa søger han vistnok, naar han kan, at faae dem nærmere oplyste; men de Studsmaal, som findes i Bogen, kunne ogsaa ofte være af den Bessaffenhed, at Huusbonden ved dem maa finde sig fuldkommen beroliget. Jeg skulde derfor være af den bestemte Mening, at, hvis man for Tiden ønsker at fremme Lyndeloven, maa man ikke fremsætte Undringsforslag, hvorved man søger at faae alle de Bestemmelser ud, som angaae Studsmaalsbøger.

J. A. Hansen: Jeg troer, at denne Lov indeholder flere Forbedringer i den nu gjældende Tilstand, og navnlig gaaer ud fra ganske andre og mere fornuftige Principer end dem, hvorpaa vor nuværende Lovgivning om dette Forhold er bygget, og jeg tilstaaer, at det har overrasket mig, idag at høre en Indvending netop mod det største Fortrin, som jeg anseer det nærværende Lovudkast for at have. Jeg troer, at uden dette Fortrin vilde Loven ikke være saa fortrinlig fremfor det nu Bestaaende, at man skulde interessere sig meget for at faae den ud. Det Princip, jeg sigter til, er det, som gjøres gjældende igennem Lovforslagets § 8; det er det, der hæver Lovforslaget saa høit i mine Dine, at jeg meget skulde ønske, at vi i denne Session maatte faae det ophøiet til Lov. Jeg kan ikke forstaae, hvorledes man fremtidig skulde ville bibeholde et Baand paa en Deel af Bondestanden, som slet ikke paahviler de andre Classer. Det

forekommer mig, at deri ligger en indirecte Beskyldning for, at denne Stand skulde nu i moralisk Henseende eller i andre Henseender, f. Ex. med Hensyn til Fornuft og Blik for, hvad der tjener til dens Bedste, staae tilbage for de andre Classer, saa at den ikke skulde kunne betroes en Frihed med Hensyn til at bestemme sig, om den vilde tage fast Tjeneste eller paa anden Maade ernære sig, som man i saa lang Tid har overladt de andre Classer Frihed til. Jeg troer ikke, at Bondestanden fortjener at ned sættes saa dybt ligeoverfor Folkets andre Classer, at man endnu skulde sige, at der var Grund til at nægte dem en saadan Frihed. Naar man med det Samme vilde foreslaae, at oversføre den samme Lyang, der nu gjælder for Bondestanden, paa alle de andre Classer, saa kunde jeg forstaae den Grund, der er anført med Hensyn til Communesforpligtelsen til at underholde de Vedkommende, naar de blive trængende; men, naar man ikke vil stille et saadant Forslag, kan jeg ikke forstaae, hvorledes man kan komme til at betjene sig af denne Grund; thi jeg vil tillade mig at spørge, om ikke ogsaa Kjøbstæderne ligesaa fuldt ere forpligtede til at understøtte deres Indvaanere i Trængstilsælde, som Landcommunerne ere forpligtede dertil, og om man da virkelig troer, at de Kjøbstadsfødte bedre og paa en fornuftigere Maade end de paa Landet Fødte vide at benytte den Frihed, som er dem givet, til deres eget Bedste, saaledes at Communerne i Kjøbstæderne ikke blive udsatte for den samme Fare, som man har villet mene, at Communerne paa Landet bleve udsatte for ved at overlade det til de paagjældende Personers egen Beslutning. Man har jo allerede Erfaringen for sig. Jeg kjender til forskjellige af vore Kjøbstæder, hvor jeg selv Størstedelen af mit Liv har opholdt mig, og jeg veed ikke, at det har viist sig der, at den Deel af Befolkningen, der maatte ernære sig ved at tjene Andre, har foretrukket ikke at tage fast Tjeneste. — Kjøbenhavn vil jeg ikke omtale; thi der er Forholdet i saa Henseende ganske anderledes, som ogsaa i andre Henseender, end det er i de andre Kjøbstæder —; men i de andre Kjøbstæder er det ganske almindeligt, at man tager fast Tjeneste,